

Måns & Emma, komma nära

Lärarmaterial

NÄSTAN NAKNA

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Boken handlar om Emma och Måns. De är tillsammans. Efter att ha varit på museet med klassen ska Måns sova över hos Emma. Emma vill att Måns ska sova i hennes säng och inte på madrassen på golvet. Måns tror att Emma vill ligga med honom och tänker på alla nakna bilder de såg på tavlorna under deras besök på museet. När Måns och Emma dansar, håller Måns händerna på Emmas rumpa. Men plötsligt står Emmas mamma i dörren. Pinsamt!

MÅL FRÅN LGR11:

- Eleven ska utveckla lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang. (Sv7–9)
- Eleven ska känna till ord och begrepp som används för att uttrycka känslor. (Sv7–9)
- Eleven ska utveckla sin förmåga att lyssna och återberätta i olika samtalssituationer. (Sv7–9)
- Eleven ska känna till människans sexualitet samt frågor om jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar. (Bi7–9)

ELEVERNA TRÄNAR PÅ FÖLJANDE FÖRMÅGOR:

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

SAML A ELEVERNA OCH DISKUTERA FÖLJANDE KRING BOKEN:

- Titta gemensamt på omslaget och boktiteln – diskutera begrepp.
- Vad tror ni boken kommer att handla om, varför tror ni det?
- Vem har skrivit boken, vet ni något om författaren? Är det en man eller en kvinna?
- Vad vet ni om ämnet sedan tidigare? Ge exempel på detta, diskutera.
- Finns det någon huvudidé i boken? (Titta i inledningen och avslutande stycke).

ATT VARA KÄR

Boken handlar om att vara ihop. Det kan vara ett känsligt ämne att prata om i skolan. Här är några exempel på diskussionsfrågor som man kan utgå ifrån. Låt eleverna sitta i grupper och diskutera. Ett förslag är att dela dem i tjej- och killgrupper.

- Har du varit kär någon gång?
- Det finns många sätt att säga till någon att man tycker om henne eller honom, till exempel: jag är kär i dig. Kan ni komma på fler sätt? Finns det någon skillnad på vem man säger det till?
- Vad är det för skillnad mellan att tycka om en kompis och att vara kär i någon?
- Kan vem som helst bli kär?
- Kan man bli kär i vem som helst?
- Har du varit ihop med någon? Hur var det?
- Vad skulle du vilja göra om du var ihop med någon?
- Finns det något som verkar dåligt eller läskigt med att vara ihop med någon?
- Vad skulle dina föräldrar säga om du bjöd hem en kille/tjej?

VAD BLIR DU FÖRÄLSKAD I?

Dela in eleverna i en tjejgrupp och en killgrupp. Nu ska grupperna skriva två listor var:

- En lista med de egenskaper som gör att de förälskar sig i en person.
- En lista över egenskaper som de tror att den andra gruppen förälskar sig i.

Låt sedan grupperna presentera sina listor och jämföra dem med varandra. Vilka likheter och skillnader finns i tjejernas respektive killarnas listor? Har de gissat rätt i listorna över vad de tror att de andra förälskar sig i? Vad är stereotyp och fördomsfullt?

ORDEN SPELAR ROLL

Att prata om könsord kan fylla flera syften. Ett är att komma fram till vilka ord som kan användas under lektionen. Vad känns bra för alla, inklusive dig som lärare?

Ett annat är att kunna samtala om ordens betydelser, både mer "seriösa" ord och slang.

Ytterligare ett syfte är att belysa att det finns en maktdimension i användningen av könsord och sexuella ord. Det kan handla om att samtala om olika ords valör och vad som händer när man använder ord i "fel sammanhang". Varför händer det? Och varför ses till exempel att "ha stake" som positivt, medan att "vara en fitta" anses negativt? Sexuella trakasserier kan vara verbala och är ytterligare ett exempel på maktdimensionen i att använda könsord och sexuella ord.

KÄRLEKEN KÄNNS SOM ...

Prata om hur kärleken känns. I vanliga fall är det inget särskilt med kroppen, men när man är förälskad så pirrar det. Skriv påståenden som börjar med: Kärlek känns som ... (till exempel: Kärlek känns som fjärilar i magen).

Låt eleverna göra affischer av sina påståenden där de kombinerar påståendet med en bild till.

Kärlek känns som
fjärilar i magen

ORDSAMLARE

Under tiden eleverna läser boken så ska de samla ord som de tycker är svåra och som behöver förklaras. Eleverna skriver upp orden och berättar sedan för en klasskompis vilka ord han/hon har valt.

Klasskompisen försöker sedan förklara orden tillsammans med den som skrev dem. De ord som eleverna inte tillsammans kan förklara slår de upp i en ordlista eller på datorn.

Ord att förklara

Förklaring

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Låt eleverna själva läsa vidare om att vara kär och bli ihop.

Exempel på bra länkar är:

www.frågachans.nu

<http://www.umo.se>

LÄSFÖRSTÅELSE

Dansa nära

1. Var är Måns och Emmas klass?
På museet.
2. Varför tror du att Måns blir röd i huvudet?
Eget svar.
3. Hur många gånger har Måns sovit över hos Emma?
En gång innan.
4. Varför vill inte Måns ligga med Emma?
Han vill bli lite äldre.
5. Var ska Måns sova, tycker Emma?
I hennes säng.
6. Vad händer när Måns håller Emma på rumpan?
Emma trycker sig mot honom ännu mer och Måns får stånd.

På toa

7. Vad heter Emmas mamma?
Liv.
8. Varför tar Måns bort händerna från Emmas rumpa?
För att Emmas mamma står i dörren.
9. Varför hör inte Emma att hennes mamma kommer?
För att hon har så hög musik på.
10. Varför tycker Emma att Måns inte ska ta på sin pyjamas?
För att hon kan hålla honom varm.
11. Varför låser inte Måns dörren när han går på toa?
För att Emma har sagt till sin mamma att han är rädd för att låsa sig inne.
12. Liv frågar Måns varför han ska gå på toa en gång till. Vad svarar Måns då?
Att han är dålig i magen.

Sova nära

13. Varför svimmar Måns nästan?
För att Emma undrar om han vill ta på hennes bröst.
14. Vad frågar Måns Emma?
Om hon vill ligga med honom.
15. Vad tycker Emma är orättvist?
Att hon ska ha tröja men inte han.
16. Vad ska Måns säga till Emma en annan gång?
Att han älskar henne.

SÅ GRYMT SKÖNT

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Boken handlar om Måns och Emma, som är ihop. De har cyklat till stranden för att bada. De är ensamma på stranden förutom en familj längre bort som är vid sin husvagn. De hoppar i vattnet och simmar ut mot en platta. Vid plattan börjar Emma smeka Måns och han får stånd. Vad pinsamt! De tar sig upp på plattan och Emma fortsätter smeka honom. Plötsligt avbryts de av regnet, och de cyklar hem. På kvällen sover Emma över hos Måns. Då börjar hon smeka honom igen ...

MÅL FRÅN LGR11:

- Eleven ska utveckla lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang. (Sv7–9)
- Eleven ska känna till ord och begrepp som används för att uttrycka känslor. (Sv7–9)
- Eleven ska utveckla sin förmåga att lyssna och återberätta i olika samtalssituationer. (Sv7–9)
- Eleven ska känna till människans sexualitet samt frågor om jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar. (Bi7–9)

ELEVERNA TRÄNAR PÅ FÖLJANDE FÖRMÅGOR:

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

REFLEKTION

Samla eleverna och diskutera följande kring boken:

- Vad tyckte du om boken?
- Vad tyckte du mindre bra om?
- Något du inte förstod eller som var konstigt?
- Hur börjar boken? Vad händer först?
- Sedan? Berätta slutet!
- Vem är viktig? Beskriv karaktärerna!
- Är det synd om någon?
- Om du fick ändra på något, vad skulle det vara?
- Budskap? Vad kan vi lära av boken?

SPEKTRUMÖVNING

Börja med att göra en spektrumövning. Gruppledaren ger ett påstående. Deltagarna svarar genom att ställa sig någonstans på linjen i spektrumet av "Ja, jag håller med" hela vägen till "Nej, jag håller verkligen inte med". Ge eleverna möjlighet att motivera sin placering på spektrumet.

Ja, jag
håller med.

Nej, jag
håller
verkligen
inte med.

FÖRSLAG PÅ PÅSTÅENDEN:

- Boken är bra.
- Emma flörtar med Måns när hon säger att hon inte har några trosor på sig.
- Det är pinsamt när Måns får stånd i vattnet.
- Emma har själv dragit ner sitt blytlås.
- Emma förstår att Måns har stånd i vattnet.
- Det är okej att smeka varandra utomhus (offentligt).
- Det är fel att Emma drar ner sin baddräkt när de är på stranden.
- Det är bra att Emma frågar Måns först om hon får se hans snopp.
- Boken slutar bra.

TANKAR KRING KÄRLEK OCH SEX

Låt eleverna enskilt svara på följande frågor. Om eleverna känner varandra väl kan man låta dem dela med sig av sina tankar till en kamrat.

- Hur visar du för en person att du är intresserad av honom/henne?
- Hur känns det att vara kär?
- Vad är din inställning till att förlora oskulden? (Ska man vänta tills efter man är gift? Ska det vara med en betydelsefull person? Måste man vara kär?)
- Hur ska en bra kärleksrelation se ut enligt dig?
- Vad skulle få dig att göra slut med en kille/tjej?

VAD BLIR DU FÖRÄLSKAD I?

Dela in eleverna i en tjejgrupp och en killgrupp. Nu ska dessa grupper skriva två listor var:

- En lista med de egenskaper som gör att de förälskar sig i en person.
- En lista över egenskaper som de tror att den andra gruppen förälskar sig i.

Låt sedan grupperna presentera sina listor och jämför dem med varandra. Vilka likheter och skillnader finns i tjejernas respektive killarnas listor? Har de gissat rätt i listorna över vad de tror att de andra förälskar sig i? Vad är stereotyp och fördomsfullt?

FLIRTLEKEN

Dela gruppen i två delar, där en grupp har en person mer än den andra. Om grupperna blir lika stora får du som lärare hoppa in och delta.

Den minsta gruppen sätter sig på var sin stol i en ring. En stol lämnas ledig. De övriga ställer sig bakom var sin stol med händerna bakom ryggen. Nu börjar jakten!

Den som står ensam utan någon "sittare" flirtar med dem som sitter. Den man flirtar med ska snabbt försöka springa till den tomma stolen, medan de som står bakom ska försöka förhindra detta genom att lägga sina händer på den sittandes axlar. En enkel men rolig lek!

Efter halva tiden byter man platser. (Dela inte in halvgrupperna efter kön. Låt alla flirta loss med varandra oavsett kön.)

JAG ÄLSKAR DIG

Måns känner att han älskar Emma men han säger inte det till henne.

Låt eleverna ta reda på hur man säger "Jag älskar dig" på tio olika språk. De kan sedan göra skyltar och sätta upp i korridorerna.

ATT ARBETA VIDARE MED:

- Gå igenom vilka preventivmedel som finns, var man kan få tag på dem och hur de fungerar (tips: RFSU).
- Be någon från RFSU eller Ungdomsmottagningen vara gästpratare. Gästprataren kan till exempel läsa boken för klassen och sedan ha diskussioner.

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSE

På plattan

1. Vad har Emma på sig när de cyklar till stranden?
Tajta byxor och en röd kofta
2. Vem är på stranden?
En familj med två barn
3. Vad berättar Emma när hon knäpper upp sina jeans?
Att hon inte har några trosor på sig
4. Vad har Måns på sig under sina jeans?
Badbyxor
5. Vad gör de med sina mobiler?
Lägger dem i skon
6. Vad är plattan?
En fyrkantig brygga en bit ut i sjön
7. Varför får Måns stånd?
För Emma är så nära och hennes läppar är så mjuka
8. Varför blir Måns röd i ansiktet när han går upp på plattan?
För Emma ser att han har stånd

Under trädet

9. Hur gick det med deras mobiler i regnet?
De är torra
10. Varför kysser Måns Emma under trädet?
För att hon inte ska titta på hans badbyxor och se att han har stånd
11. Varför slår Måns hjärta fort?
För Emma tar tag i hans snopp
12. Vad är det som avbryter dem?
Måns hör att någon kommer ut ur husvagnen

I sängen

13. Var är Måns föräldrar under kvällen?
På bio
14. Varför har de lagt en madrass på golvet?
För att Måns föräldrar ska tro att Emma sover där
15. Vad har Emma på sig när Måns går på toa?
Trosor och hans t-tröja
16. Varför vill Måns skrika av lycka?
För att Emma håller hans snopp, eller för att han är nervös
17. Vad gör de med Måns spermier?
Torkar upp dem med t-tröjan
18. Vad viskar Emma när lampan är släckt?
"I morgon ska jag lära dig en sak."

PINSAMT ELLER?

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Emma sover över hos Måns och de ligger nakna i sängen och tar på varandra. Plötsligt kommer Måns mamma in i rummet. Hon tittar på dem och sedan på den tomma madrassen på golvet. Det var ju på den madrassen som Emma skulle sova. Mamma säger att hon vill prata med Måns nu. Så pinsamt! Vad ska mamma säga?

MÅL FRÅN LGR11:

- Eleven ska utveckla lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang. (Sv7–9)
- Eleven ska känna till ord och begrepp som används för att uttrycka känslor. (Sv7–9)
- Eleven ska utveckla sin förmåga att lyssna och återberätta i olika samtalssituationer. (Sv7–9)
- Eleven ska känna till människans sexualitet samt frågor om jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar. (Bi7–9)

ELEVERNA TRÄNAR PÅ FÖLJANDE FÖRMÅGOR:

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

REFLEKTION

Samla eleverna och diskutera följande kring boken:

- Vad tyckte du om boken?
- Vad tyckte du mindre bra om?
- Något du inte förstod eller som var konstigt?
- Hur började boken? Vad hände först?
- Sedan? Berätta slutet!
- Vem är viktig? Beskriv karaktärerna!
- Är det synd om någon?
- Om du fick ändra på något, vad skulle det då vara?
- Vad kan vi lära av boken?

UPPVÄRMNING

Att prata sex med sina elever kan vara känsligt. För att få eleverna att öppna sig och våga prata, är det viktigt att eleverna i gruppen känner varandra väl. Det är alltid bra att mjukstarta med olika trygghetsövningar och avslappning. Exempel:

- "Statyer" – Dela in eleverna i små grupper (max 6 personer). Placera grupperna i var sitt hörn. Nu ska varje grupp skapa statyer. Du som lärare ropar ut olika slags statyer, exempelvis: ett bord.

Alla elever måste delta. Grupperna ska jobba snabbt (ca 10 sek). Fler exempel: en boll, ett träd, en cykel, en gardin, en häst ... När du märker att eleverna enkelt börjar klara av uppgiften, kan du ge dem lite svårare och mer diffusa ord: fred, sommar, lycka, olycka ... Därefter kan du stoppa in vilka ord som helst: kärlek, förälskelse, flirt, otrohet osv.

- "Kramrutor" – Tejpa upp rutor på golvet, ca 50 cm x 50 cm. Det kan vara en i klassrummet, en i korridoren, en i matsalen, en på skolgården osv. Varje gång en elev står i en ruta betyder det att han/hon vill ha en kram. Så när man ser en person i en ruta, måste man gå fram och krama den.

KORTSKRIVNING OM SEX

Kortskrivning är att, under 5–10 minuter, låta eleverna skriva ner sina spontana tankar om ett bestämt ämne. Texterna är inte till för att bedömas, varken språkligt eller innehållsmässigt. Eleven ska så lite som möjligt känna sig begränsad att uttrycka det han/hon verkligen tycker eller uppfattar.

SYFTET MED SKRIVNINGARNA KAN VARA:

- upptäcka vad man redan vet
- inventera förväntningarna
- samla tankarna inför uppgiften
- associera till centrala begrepp
- utvärdera
- fundera över vad man har lärt sig

Låt eleverna kort skriva om sex under några minuter. Låt dem skriva ner allt de kommer att tänka på när de hör ordet sex.

Efter att eleverna kortskrivit, delas klassen/gruppen in i smågrupper. Låt varje elev berätta vad han/hon har skrivit. Inventera sedan vad de olika grupperna har kommit fram till.

SPEKTRUMÖVNING

Gruppledaren ger ett påstående. Deltagarna svarar genom att ställa sig någonstans på linjen i spektrumet av "Ja, jag håller med" hela vägen till "Nej, jag håller verkligen inte med". Ge eleverna möjlighet att motivera sin placering på spektrumet.

Ja, jag
håller med.

Nej, jag
håller
verkligen
inte med.

FÖRSLAG PÅ PÅSTÅENDEN SOM GÄLLER BOKEN:

- Jag tycker att boken är bra.
- Jag tycker att Emma är för framfusig när hon tar Måns hand utanpå sina trosor.
- Jag tycker att det är pinsamt när Måns får stånd i sängen.
- Jag tycker det är bra att Emma berättar hur hon vill att Måns ska smeka henne.
- Jag tycker det är okej att vara skräckslagen inför sex.
- Jag tycker det är okej att Måns är stolt efter att ha tillfredsställt Emma.
- Jag tycker det är fel att Måns mamma öppnar dörren till Måns rum.
- Jag förstår att Måns tycker det är pinsamt att prata om sex med sin mamma.
- Jag tycker att boken slutar bra.

KÄRLEK

Vad blir du förälskad i?

Dela in eleverna i en tjejgrupp och en killgrupp. Nu ska dessa grupper skriva två listor var:

- En lista med de egenskaper som gör att de själva förälskar sig i en person.
- En lista över egenskaper som de tror att eleverna i den andra gruppen förälskar sig i.

Låt sedan grupperna presentera sina listor, och jämför dem med varandra. Vilka likheter och skillnader finns i tjejernas respektive killarnas listor? Har de gissat rätt i listorna över vad de tror att de andra förälskar sig i? Vad är stereotyp och fördomsfullt?

ATT ARBETA VIDARE MED:

- Gå igenom vilka preventivmedel som finns. Var man kan få tag på dem och hur de fungerar. (tips: RFSU)
- Be någon från RFSU eller Ungdomsmottagningen vara gästpratare. Gästprataren kan t.ex. läsa boken för klassen och sedan ha diskussioner.

LÄSFÖRSTÅELSE

Godmorgon

1. Vem ligger bredvid Måns när han vaknar?
Emma
2. Varför slår Måns hjärta fort?
Emma lägger hans hand på hennes trosor.
3. Det pirrar i hela Måns. Varför?
Han lägger handen på Emmas snippa.
4. Vad gör Emma när hon märker att Måns har stånd?
Hon stoppar ner handen i kalsongerna.
5. Vad händer när Emma stelnar till?
Hon börjar darra och håller inne ett skrik.
6. Plötsligt knackar det på dörren. Vad händer?
Dörren öppnas och Måns mamma kommer in.

Pinsamt

7. Varför blir mamma tyst?
Hon tittar på den tomma madrassen på golvet. Hon trodde att Emma skulle sova där.
8. Vad säger mamma?
Måns, vi måste prata.
9. Emma ser att Måns tänker på något speciellt. Vad tänker han på?
Tänk om vi inte får sova över hos varandra mer. Mamma verkade arg.
10. Varför tror Måns att hans mamma känner sig lurad?
De har sagt att de inte sover i samma säng.

Vad sa hon?

11. Vad säger mamma när Måns kommer ut i köket?
Vi behöver prata.
12. Varför säger mamma förlåt?
Hon klampade in på rummet. Hon känner sig jättedum och taskig.
13. Efter samtalet ska mamma göra något. Vadå?
Gå en promenad
14. Vad frågar Emma när Måns kommer tillbaka?
Var hon väldigt arg?
15. Emma och Måns pratar om att sätta en skylt på dörren. Vad ska det stå på den?
"Stör ej! Vi hånglar!"
16. Måns säger något till Emma, som han aldrig har sagt förut. Vad säger han?
Jag älskar dig, Emma.